

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण विभागीय कार्यालय,

शासकीय तंत्र निकेतन परिसर, गाडगे नगर, अमरावती ४४४ ६०३

E-mail:-roamravati.dte@gmail.com Ph.No. : (०७२१) २५७३०२७, २५७२५७७७

Website: www.jdroamt.org

Fax No. : (०७२१) २५७ ७९१३

परिपत्रक

क्रमांक विकाा/शिक्षण/योगदिन/२०१६ /२२३७
दिनांक:- १८/०६/२०१६

प्रति,

प्राचार्य,

सर्व शासकीय/ अशासकीय/ विनाअनुदानीत/पदवी पदविका,
अभियांत्रिकी/औपधनिर्माणशास्त्र/तंत्रनिकेतन,
अमरावती विभाग, अमरावती.

विषय :- आंतरराष्ट्रीय योगदिन दि. २१ जुन २०१६ कार्यालयामध्ये साजरा करण्याबवात

- संदर्भ :- १. शासनप.पत्रक क्र.संकीर्ण ३०१६/प्र.क्र.९६/क्रीयुसे १. दिनांक ०८/०६/२०१६
२. मा. संचालक तंत्र शिक्षण, म.रा., मुबई यांचे प.क्र. २/एनजिसी/२०१६/१०८०, दि. १०/०६/१६

उपरोक्त संदर्भाकिंत शासन परिपत्रकान्वये २१ जुन हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिन घोषित केलेला आहे. दुस-या जागतिक योगादिनाचे आयोजन दि. २१/०६/१६ रोजी करण्यात येणार आहे. या कार्यक्रमाचे आयोजन विभागातील अधिकारी/कर्मचारी व विद्यार्थी यांना मोठ्या प्रमाणावर सामावून घेऊन करावयाचे आहे.

त्याअनुप्रगाने आपल्या संस्थेतील अधिकारी/कर्मचारी व विद्यार्थी/विद्यार्थीनी यांना सुचित करावे. तसेच पावसाळा सुरु होण्याची शक्यता लक्षात घेऊन नियोजीत कायर्क्रमास अडथळा येऊ नये व सहभागी होणा-यांना कोणत्याही प्रकारची गैरसोय होऊ नये यासाठी योग्य ती जागा निवडण्यात यावी. त्याबाबतचा अनुपालन अहवाल सादर करावा.

सहपत्र- सोबत जोडल्या

प्र. सहसंचालक तंत्रशिक्षण
वि.का.अमरावती

तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य,

३, महापालिका मार्ग, पत्र पेटी क्रमांक १९६७, मुंबई ४०० ००९.

दूरध्वनी ६ ३०२३३४४७/४२२/४९९ फॅक्स -२२६९ २१०२/२२६९००७.

E-Mail: dtedesk2@gmail.com Internet: http://www.dte.org.in

महत्वाचे

क्र.२/एनजीसी/योगदिवस/२०१६/७८०

दिनांक : १० JUN 2016

प्रति,
सहसंचालक,
तंत्र शिक्षण,
विभागीय कार्यालय,
मुंबई, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद,
अमरावती व नागपूर

विषय : २१ जून हा 'आंतरराष्ट्रीय योग दिवस' म्हणून साजरा करणेबाबत

संदर्भ : मा. पंतप्रधान महोदय, भारत सरकार यांचे दि. १/०६/२०१६ रोजीचे पत्र.

संयुक्त राष्ट्रसंघाने २१ जून हा "आंतरराष्ट्रीय योग दिवस" म्हणून जाहीर केलेला असून त्याअनुषंगाने भारत सरकारने निर्देशास अनुसरून २१ जून हा दिवस सर्वत्र साजरा करण्याचे ठरविले असून त्यानिमित्ताने, चंदीगढ येथे विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन होणार आहे. संदर्भीन पत्रान्वये सर्व व्यावसायिक अभ्याक्रम राबविणा-या संस्थामध्ये दि. २१ जून, २०१५ हा दिवस योग दिवस साजरा करण्यास मा.पंतप्रधान महोदयांनी सूचित केले असून सदर पत्राची प्रत सोबत जोडली आहे. त्यासोबत आयुष मंत्रालय, भारत सरकार यांचे योग दिवस कार्यक्रमाच्या रूपरेषेचे पत्र जोडले आहे.

आपणांस सूचित करण्यात येते आपल्या कार्यकक्षेत येणा-या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या सर्व संस्थाना आपले स्तरावरून संदर्भीन पत्र अग्रेषित करून त्यात नमूद केल्यानूसार कार्यवाही करण्यास आपले स्तरावरून सूचित करण्यात यावे.

तसेच पावसाळा सुरु होण्याची शक्यता लक्षात घेऊन नियोजित कार्यक्रमास अडथळा येऊ नये व सहभागी होणा-यांना कोणत्याही प्रकारची गैरसोय होऊ नये यासाठी योग्य ती जागा निवडण्यात यावी जेणेकरून कार्यक्रम यशस्वी पार पाडला जाईल. सदर राष्ट्रीय कार्यक्रमामध्ये सर्व संस्थानी सहभागी होण्यासाठी आपल्या स्तरावरून प्रोत्साहीत करून त्याचा एकत्रित कार्यपालन अहवाल उलट टपाळी सादर करण्यात यावा.

क्रीकाण/
उत्तम
Pm
17/6.
३५२६
१७/६/१६
१७/६/१६

(डॉ. सुभाष महाजन)
संचालक

तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

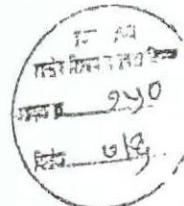
प्रत: ११२ कार्यालय अधिकारी, का.क. २ अव १० थांना भाष्टुतीकरिता

Pl. ensure proper
planned action
on 1, 2, 3

प्रधान मंत्री

Prime Minister

New Delhi
June 1, 2016

Dear Shri Devendra ji

DS (Sports)

I am writing to you in the context of the second International Day of Yoga to be observed on June 21. The events that were organized by the Government of India to mark the first International Day of Yoga across the world, on the same date last year, were a grand success. The mass yoga demonstration at Rajpath, New Delhi was a historic event. The event was able to portray yoga as a symbol of the rich cultural heritage of India and a significant tool for preventive healthcare.

However, the International Day of Yoga is not simply an event. It is a way of making yoga an integral part of our lives. It is a means of popularising yoga among the masses, across social strata, in different age groups, so that we can enhance our mental and physical well-being. It is towards this end that I solicit your support.

It has been decided to take forward the momentum generated last year with greater and more active participation of all sections of the society, particularly the youth. This year, the national event of mass yoga demonstration will be held at Chandigarh on June 21. Similar events will also be held all across the nation and the world. All our efforts should be made to make it a people's programme by highlighting the benefits of yoga for better physical and mental health, and social harmony.

The Ministry of AYUSH has designed a common yoga protocol for this event. I am enclosing with this letter, a booklet and a DVD on this protocol. Copies of these, in Hindi, English and other regional languages, have been widely distributed and are also available on the website/portal of the Ministry at www.ayush.gov.in.

Along with the mass yoga demonstration at Chandigarh, we aim to organize similar mass demonstrations at the State, District, Block and Panchayat levels. Each state has been requested to plan its activities in tandem with the national effort.

Contd... 2/-

The State Governments are also requested to encourage the use of locally made yoga mats and apparel, preferably with locally available raw-material, to provide employment opportunities to local artisans and small entrepreneurs. Special efforts should be made to involve persons with disabilities in all the celebrations.

In addition, yoga festivals, seminars, workshops, musical and cultural programmes based on yoga, involving students from schools, colleges, universities, various youth organizations, such as, NYKS, NSS, RWAs, etc. are also being organized.

I request you to provide your support to make yoga a mass movement so that this great heritage of India can benefit all of us.

Also, I had written to you in the month of April regarding water scarcity and the need to take steps to enable optimum utilization of the approaching monsoon to store and conserve water. I understand that your State has made plans and is implementing water conservation and recharge measures on a large scale. In order to ensure long-term water security for our country, we will have to continue with this effort and use technology, and mobilize communities and all available resources to ensure that water is available for drinking and other productive purposes.

With warm regards,

Yours sincerely,

(Narendra Modi)

Shri Devendra Fadnavis
Chief Minister of Maharashtra
Mumbai

① Briefing CM.
② issue instruction
regarding ①③
issued to field staff
26/6/16 (Dr. P.C.)
Secty to CM.

**INTERNATIONAL DAY OF YOGA
21ST JUNE, 2016
COMMON YOGA PROTOCOL (CYP) - 2016
Duration: Forty Five Minutes (45mts.)**

- I. Prayer in any Meditative Posture with Namaskara Mudra and ending with Yoga Mudrasana. 2 minutes

PRAYER :

$\overline{OM_1}, \overline{OM_2}, \overline{OM_3}$

*Sanghachhadhwamsamvadadhwam
Samvomanaamsijaanataam*

*Devaabhaagamyathaapoор্঵ে
Samjaanaanaupaasate*

OM Shantih Shantih Shantih

II.	Sadilaja / ChaalanKriyas/ Loosening Practices
(Neck, Shoulders ,Trunk& Knees movements)	6 minutes
III	Yogaasana(Yoga Postures)	18 minutes

A Standing Postures

- (i) Taadaasana
 - (ii) Vrikshaasana
 - (iii) Pada-hastaasana / Uttaanaasana
 - (iv) ArdhaChakraasana
 - (v) Trikonaasana

B. Sitting Postures

- (vi) Bhadraasana/ Baddhakonaasan
 - (vii) Vajrasana/Veerasana
 - (viii) Ushtraasana (Ardha for bigginner)
 - (ix) Shashankaasan
 - (x) UtthanaMandukasana
 - (xi) Marichyaasana / Vakraasana

C. Prone Lying Postures

- (xii) Makaraasana
 - (xiii) Bhujangaasana
 - (xiv) Shalabhaasana

D. Supine Lying Postures

- (xv) Setubandhasana
- (xvi) Utthanapaadaasana
- (xvii) ArdhaHalasana
- (xviii) Pawanamuktaasana
- (xix) Shavaasana

IV.	Kapaalabhaati(3 cycles of 40 strokes each) Each cycle will be followed deep breathing	3 minute
V	Pranayama:	6 minutes
	<ul style="list-style-type: none">(i) NadiShodhana / AnulomaViloma Pranayama (5 rounds)(ii) Sheetali Pranayama (5 rounds)(iii) Bhraamari Pranayama (BhramariRechaka) (5 rounds)	
VI.	Dhyana/Meditation in any Meditative Posture (eyes closed) and hands in Jnana / Gyana Mudra	8 minutes
VII.	End the Yoga Practice Session with a Sankalpa	2 minutes

Followed by Shaanti Paatha

I commit myself to always be in a balanced state of mind. It is in this state that my highest self-development reaches its greatest possibility. I commit to do my duty to self, family, at work, to society, and to the world, for the promotion of peace, health and harmony.

Hameapne man kohameshasantulitrakhanahai,

Isi main hi hamaraaatmavikassamaayahai.

*Main apnekartavyakhudkeprati, kutumbkiprati, kaam, samajaurvishwakeprati, shanti,
anandaurswasthyakepracharkeliyebaddhhun*

Shanti Patha

OM

SarveBhavantuSukhinah

SarveSantuNiramayah

SarveBhadraniPashyantu

MaaKaschitDukhaBhagbhavet

OM ShantihShantihShantih

Note:

1. Classical textual references, technology to perform, benefits, salient points, Caution/precautions etc. will be provided for each practice.

2. INSTITUTIONAL YOGA PRACTICES (IYP) (15 Minutes)

(preferably Pranayama , Dhyana , Yoga Nidra and Satsang etc.) shall be introduced after the practice of Pranayama or Dhyana/Meditation Session but before the Sankalpa

(Dr. I.V. BASAVARADDI)
Member Secretary,
IDY-2016, Yoga Experts Committee
MINISTRY OF AYUSH,
GOVT. OF INDIA

“आंतरराष्ट्रीय योगदिन” सर्व शैक्षणिक व
शासकीय कार्यालयांमध्ये साजरा करण्याबाबत.
दिनांक २१ जून, २०१६.

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण ३०१६/प्र.क्र.१६/क्रीयुसे १

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

तारीख: ०८ जून, २०१६

वाचा:

- १) शासन परिपत्रक क्रमांक: उपक्रम-२३१५/प्र.क्र.१४५/एसडी-४, दिनांक १७ जून, २०१५.
- २) सचिव, आयुर्वेद योग व प्राकृतिक चिकित्सा, युनानी, सिध्द एवं होमियोपथी (आयुष) मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे क्र.डीओ नं. एस-११०१२/६/२०१६-आयइसी, दिनांक २९.०३.२०१६ चे पत्र.
- ३) सह सचिव, आयुर्वेद योग व प्राकृतिक चिकित्सा, युनानी, सिध्द एवं होमियोपथी (आयुष) मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे क्र.डीओ नं. एस-११०१२/३४/२०१६-आयइसी, दिनांक २४.०५.२०१६ चे पत्र.
- ४) मा.पंतप्रधानांनी मा.मुख्यमंत्री महोदयांना पाठविलेले दि. १.०६.२०१६ चे पत्र.

शासन परिपत्रक :

संयुक्त राष्ट्रसंघाने “२१ जून” हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योगदिन म्हणून घोषित केलेला आहे. ५००० वर्षांहून अधिक परंपरा असणारी योग विद्या ही भारताने जगाला दिलेली देणगी आहे. व्यक्तीच्या शारिरिक आणि आत्मिक विकासासाठी योग विद्या सहाय्यभूत आहे. दुसऱ्या जागतिक योगा दिनाचे आयोजन दि. २१.०६.२०१६ रोजी करण्यात येणार आहे. या कार्यक्रमाचे आयोजन राज्यातील युवा वर्ग तसेच सर्व सामान्य व्यक्ती यांना मोठया प्रमाणावर सामावून घेऊन करावयाचे आहे. या संदर्भात योगा उत्सव, चर्चासत्र, कार्यशाळा, सांस्कृतिक कार्यक्रम इ. चे आयोजन शाळा, महाविद्यालये, विद्यापिठे यामधील विद्यार्थ्यांकडून तसेच एन.एस.एस., नेहरु युवा केंद्र इ. युवा संघटनांमार्फत योगा संबंधी कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात यावे. आंतरराष्ट्रीय योगा दिनाच्या कार्यक्रमाच्या आयोजना संदर्भातील अन्य माहिती www.ayush.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आली आहे.

२. उपरोक्त आंतरराष्ट्रीय योगादिन साजरा करण्यासाठी प्रशिक्षकांना प्रशिक्षण देणे, योगादिन आयोजनाबाबत मार्गदर्शन करणे इ. साठी १) कैवल्यधाम, लोणावळा, पुणे २) दि योगा इस्टिट्यूट, सांताकूळा, मुंबई ३) रमामणी अर्यंगार मेमोरियल योगा इस्टिट्यूट, पुणे या तीन प्रतिथयश योग संस्थांनी सहकार्य देण्याचे मान्य केले आहे. आंतरराष्ट्रीय योगदिनाचे औचित्य साधून राज्यातील सर्व शाळांमध्ये

योगदिन साजरा करण्याबाबतच्या सूचना शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागांतर्गत सर्व क्षेत्रिय कार्यालयांना याद्वारे देण्यात येत आहेत. आंतरराष्ट्रीय योगदिन सर्व शाळांसोबतच राज्यातील सर्व शासकीय कार्यालयांमध्ये साजरा करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. राज्यातील सर्व शाळांमध्ये दिनांक २१ जून, २०१६ रोजी योगदिन साजरा करण्यात येणार येणार आहे. त्याचप्रमाणे सर्व शासकीय कार्यालयांमध्ये आंतरराष्ट्रीय योगदिन साजरा करण्यात यावा.

३. उपरोक्त संदर्भात स्थानिक स्तरावर उपलब्ध होणाऱ्या साहित्यामधून योगासाठी लागणाऱ्या मॅट्स् व अन्य साधनांचा वापर करण्यास प्राधान्य देण्यात यावे. तसेच योग विषयक कार्यक्रमाच्या आयोजनामध्ये विकलांग /दिव्यांग व्यक्तींचा सहभाग घेण्याच्या दृष्टीने उचित कार्यवाही करण्यात यावी.

४. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६०६१०१२४८३५६३२१ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Nand
Kumar

(नंद कुमार)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

Digitally signed by Nand Kumar
DN: c=IN, o=Government Of
Maharashtra, ou=School Education
And Sports, postalCode=400032,
st=Maharashtra,
2.5.4.20=c98b875883e76c14d91ed7b
895466c11e439cad32d7f5cff487862
cc567ee39, cn=Nand Kumar
Date: 2016.06.10 12:51:54 +05'30'

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव / स्वीय सहायक
४. मा.मुख्यसचिव, महाराष्ट्र राज्य,
५. मंत्रालयीन विभागातील सर्व सचिव, प्रधान सचिव, अपर मुख्य सचिव,
६. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
७. प्रबंधक, मूळ न्यायशाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
८. प्रबंधक, अपील न्यायशाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
९. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
१०. सचिव, महाराष्ट्र लोक सेवा आयोग, मुंबई,
११. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
१२. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

१३. आयुक्त (क्रीडा व युवक सेवा) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१४. सर्व विभागीय आयुक्त,
१५. सर्व जिल्हाधिकारी,
१६. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
१७. मंत्रालयाच्या निरनिराळ्या विभागांखालील सर्व विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख,
१८. आयुक्त, सर्व महानगरपालिका,
१९. आयुक्त, राज्य निवडणूक आयोग, नवीन प्रशासन भवन, पहिला मजला, मुंबई-२०.,
२०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२. (त्यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी आवश्यक ते प्रसिद्धीपत्रक निर्गमित करावे, तसेच आकाशवाणी व दूरदर्शनद्वारे प्रसिद्धी घावी.)
२१. सचिव, कैवल्यधाम, लोणावळा, पुणे. (आयुक्त, क्री.व यु.से.सं., पुणे यांच्यामार्फत).
२२. सचिव, दि योगा इस्टिट्यूट, श्री.योगेद्र मार्ग, प्रभात कॉलनी, सांताकूळ, मुंबई. (आयुक्त, क्री.व यु.से.सं., पुणे यांच्यामार्फत).
२३. सचिव, रमामणी अय्यंगार मेमोरियल योगा इस्टिट्यूट, पुणे (आयुक्त, क्री.व यु.से.सं., पुणे यांच्यामार्फत).
२४. सर्व सह/उप सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२५. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२६. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२७. सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक.
२८. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक), जिल्हापरिषद, शिक्षण निरिक्षक, मुंबई(उत्तर/दक्षिण/पश्चिम)
२९. शिक्षणाधिकारी/प्रशासन अधिकारी, महानगरपालिका.
३०. सर्व उप संचालक, क्रीडा व युवक सेवा (आयुक्त, क्री.व यु.से.सं., पुणे यांच्यामार्फत).
३१. सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी, क्रीडा व युवक सेवा (आयुक्त, क्री.व यु.से.सं., पुणे यांच्यामार्फत).
३२. कक्ष अधिकारी (एसडी-४), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३३. अवर सचिव, क्रीयुसे-२ व ३.
३४. निवड नस्ती, क्रीयुसे-१.